

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, sen. zn. 29 NSČR 28/2020, ECLI:CZ:NS:2021:29.NSCR.28.2020.1

Číslo: 91/2022

Právní věta:

Soupis majetkové podstaty zveřejněný v insolvenčním rejstříku se účastníkům insolvenčního řízení nedoručuje; insolvenční zákon rovněž neukládá insolvenčnímu soudu nebo insolvenčnímu správci vyrozumět dlužníka zvlášť o tom, které z nemovitých věcí náležejících do výlučného vlastnictví dlužníka, nebo do společného jmění dlužníka a jeho manžela zahrnul do soupisu majetkové podstaty zveřejněného v insolvenčním rejstříku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.11.2021

Spisová značka: 29 NSČR 28/2020

Číslo rozhodnutí: 91

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Majetková podstata, Soupis

Předpisy: čl. 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením č. 10/2010 Sb. m. s.

čl. 22 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením č. 10/2010 Sb. m. s.

čl. 28 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením č. 10/2010 Sb. m. s.

§ 205 IZ

§ 206 IZ

§ 222 IZ

§ 224 IZ

§ 226 IZ

§ 421 odst. 1 písm. c) IZ

§ 71 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. [29 Cdo 4034/2011](#), uveřejněný pod číslem 127/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2002, sp. zn. [29 Cdo 2086/2000](#), uveřejněný pod číslem 27/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2003, sp. zn. [29 Odo 604/2001](#), uveřejněný pod číslem 9/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2009, sp. zn. [29 Cdo 1390/2007](#), uveřejněný pod číslem 86/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2015, sp. zn. [29 Cdo 683/2011](#), uveřejněný pod číslem 116/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sen. zn. [29 ICdo 149/2017](#), uveřejněný pod číslem 50/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. [29 ICdo 6/2014](#), uveřejněné pod číslem 51/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. [29 Cdo 3582/2010](#), uveřejněné pod číslem 97/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sen. zn. [29 NSCR 50/2011](#), uveřejněné pod číslem 97/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sen. zn. [29 NSCR 33/2016](#), uveřejněné pod číslem 39/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sen. zn. [29 NSCR 42/2021](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sen. zn. [29 ICdo 154/2020](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sen. zn. [29 ICdo 37/2012](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. [32 Cdo 2484/2012](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sen. zn. [29 ICdo 82/2019](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2017, sen. zn. [29 NSCR 220/2016](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2021, sen. zn. [29 NSCR 125/2019](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2018, sen. zn. [29 NSCR 11/2017](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud změnil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 12. 2019, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2019, se mění tak, že se zamítá návrh dlužnice na vynětí označené bytové jednotky z majetkové podstaty dlužnice.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 25. 9. 2019, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) zamítl návrh dlužnice (T. M.) z 1. 4. 2019 na „vyloučení“ bytové jednotky nacházející se v P. a s ní souvisejících spoluvlastnických podílů na společných částech domu a pozemku (jak jsou označeny ve výroku tohoto usnesení) [dále též jen „bytová jednotka“] z majetkové podstaty dlužnice.

2. Insolvenční soud – vycházejí z ustanovení § 1 písm. a/, § 207 odst. 1, § 226 odst. 1 a 5 a § 298 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a z ustanovení § 322 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) – dospěl k závěru, že návrhu nelze vyhovět, neboť vyloučením bytové jednotky, na které vázne zástavní právo zřízené ve prospěch insolvenčního věřitele [Českomoravské stavební spořitelny, a. s. (dále jen „zajištěný věřitel Č“)], by právo tohoto věřitele (na uspokojení ze zajištění) zcela popřel a nenaplnil by se ani účel insolvenčního řízení.

3. K odvolání dlužnice Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 16. 12. 2019, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

4. Odvolací soud – vycházejí z ustanovení § 207 odst. 1, § 226 odst. 1 a § 298 odst. 1 insolvenčního zákona a z ustanovení § 322 odst. 1 o. s. ř. – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

5. Zápis bytové jednotky do soupisu majetkové podstaty a její následné zpeněžení není v rozporu s dobrými mravy; srov. i závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. [21 Cdo 2326/2012](#) [usnesení je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu], a tedy ani s ustanovením § 207 odst. 1 insolvenčního zákona, když bytová jednotka není vyloučena z exekuce dle § 322 odst. 1 o. s. ř.

6. Z výsledku přezkumného jednání z 22. 11. 2018 je zřejmé, že společné jmění dlužnice a jejího manžela je předloženo, neboť pohledávka dlužnice vůči T. J. činí 54.271,41 Kč a obvyklá cena bytové jednotky nedosahuje 2 miliónů Kč, kdežto zajištěná pohledávka je vyšší než 3 milióny Kč (činí více než 6 miliónů Kč), což insolvenčního správce opravňuje k použití ustanovení § 274 insolvenčního zákona, tj. k zahrnutí bytové jednotky do majetkové podstaty dlužnice a k jejímu následnému zpeněžení.

7. Tvzení dlužnice, že není schopna dohledat a předložit soudu rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu či lékařské zprávy o svém zdravotním stavu, jimiž by doložila naléhavou potřebu bydlení právě v bytové jednotce, má odvolací soud za nevěrohodné, stejně jako tvrzení, že pro údajný konflikt zájmů nemůže dlužnice požádat o pomoc manžela, přiděleného opatrovníka nebo advokáta.

8. Z průběhu insolvenčního řízení je patrné, že dlužnice využívá všech příležitostí k uplatnění námitek, protestů či opravných prostředků, avšak na zápis bytové jednotky do majetkové podstaty, o kterém se dozvěděla nejpozději 22. 11. 2018, reagovala (návrhem na vynětí bytové jednotky z majetkové podstaty) až po více než 4 měsících. Nestalo se tak tedy „bez zbytečného odkladu“ ve smyslu ustanovení § 226 odst. 1 insolvenčního zákona, což by už samo o sobě vylučovalo úspěch takového návrhu. I kdyby ale dlužnice podala návrh „bez zbytečného odkladu“, neuspěla by. Právo zástavního věřitele na uspokojení splatné pohledávky z prodeje zástavy nelze zpochybňovat (ve smyslu ustálené judikatury) námitkou rozporu s dobrými mravy, je-li uplatňováno v souladu s příslušnými právními předpisy za podmínek stanovených zástavní smlouvou, jejíž vznik a obsah je nesporný. Odvolací soud též neshledal v postupu insolvenčního soudu, insolvenčního správce a zajištěného věřitele Č rozpor s články 19, 22 a 28 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (jde o Úmluvu vyhlášenou pod číslem 10/2010 Sb. m. s. – dále jen „Úmluva“).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Proti usnesení odvolacího soudu podala dlužnice dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky dovolacím soudem buď neřešené, anebo právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od

ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Dovolatelka namítá (poměřováno obsahem dovolání), že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil v tom duchu, že návrhu na vynětí bytové jednotky z majetkové podstaty vyhoví.

10. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně právně posoudil podmínky pro vynětí věci z majetkové podstaty podle § 207 insolvenčního zákona. Dovojuje, že předpokladem pro vynětí věci z majetkové podstaty je její předchozí řádný soupis a podmínkou pro uplatnění práva na vynětí je, že insolvenční správce dlužníka o soupisu jeho věci písemně informuje. Návětí § 226 odst. 1 insolvenčního zákona je třeba vykládat v kontextu ustanovení § 217 a násl. insolvenčního zákona a ustanovení § 224 odst. 1 až 3 insolvenčního zákona, tedy vždy s informační a poučovací povinností správce v písemné podobě. Ta se zjevně uplatní i v případě nevidomé účastnice s přihlédnutím k předchozím rozhodnutím v dané věci.

11. Bez ohledu na technické možnosti jinak nevidomé účastnice seznamovat se s takovými písemnostmi prostřednictvím moderní techniky, je tedy podmínkou doručit je dlužnici písemně. To platí tím spíše, když usnesení obsahuje zjevnou nesprávnost a soupis majetkové podstaty včetně bytové jednotky není obsahem tam citovaných protokolů z jednání (B-25 a B-27).

12. Insolvenční správce dlužnici o soupisu písemně neinformoval, bez ohledu na soudem přiznanou možnost nevidomé účastnice seznamovat se s listinami za podmínek § 563 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“). „Přestože“ jde o osobní povinnost insolvenčního správce, nelze subsidiárně použít ani ustanovení o doručování soudem, když v uvedeném případě nebyl soupis majetkové podstaty doručován zvláštním způsobem. Insolvenční správce beztak neposkytl dlužnici odpovídající finanční prostředky na pořízení nezbytného technického vybavení, aby se mohla s písemnostmi seznamovat, tak jak mu uložil odvolací soud již v citovaném usnesení (potud má dovolatelka zjevně na mysli usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2018, takže by stejně neměla žádnou reálnou možnost se s takovou písemností seznámit.

13. Co do samotné žádosti o vynětí bytové jednotky z majetkové podstaty má dovolatelka za to, že vzhledem k jejímu handicapu by zpeněžení bytové jednotky bylo v rozporu s dobrými mravy obecně uznávanými v 21. století v České republice, a že judikatorní závěry citované v usnesení odvolacího soudu se neuplatní (jsou dané situaci zjevně nepřiléhavé), a to i v kontextu přímo závazných mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, včetně již zmíněné Úmluvy. To, že v daném případě by mělo být postupováno podle pokynu zajištěného věřitele, není podle dovolatelky významné.

III.

Přípustnost dovolání

14. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

15. Dovolání v dané věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřených právních otázek jde o věc dovolacím soudem beze zbytku neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

16. Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

18. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

19. Z insolvenčního spisu dlužnice (jak se promítá i v obsahu údajů zveřejněných v insolvenčním rejstříku) je patrné, že:

[1] Insolvenční řízení na majetek dlužnice bylo zahájeno 17. 8. 2016, insolvenčním návrhem zajištěného věřitele Č (A-1).

[2] Podáním datovaným 3. 10. 2016 (A-16) požádala dlužnice insolvenční soud o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[3] Usnesením ze dne 17. 10. 2016, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne (v 11.12 hodin), ustanovil insolvenční soud (podle § 30 o. s. ř.) zástupcem dlužnice advokáta Mgr. K. J., LL. M. (dále jen „K. J.“).

[4] K odvolání K. J. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 1. 12. 2016, (zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 6. 12. 2016, v 13.42 hodin), zrušil usnesení insolvenčního soudu ze dne 17. 10. 2016 a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

[5] Podáním datovaným „23. 11. 2017“ (správně 23. 1. 2017), došlým insolvenčnímu soudu 23. 1. 2017 (A-30), se dlužnice pro účely rozhodnutí insolvenčního soudu o její žádosti o ustanovení zástupce nebo opatrovníka z řad advokátů vyjádřila (podáním sepsaným K. J. coby jejím zástupcem) ke svým majetkovým poměrům mimo jiné tak, že jako svůj majetek označila bytovou jednotku.

[6] Usnesením ze dne 17. 5. 2017, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne (v 13.32 hodin), ve znění usnesení ze dne 15. 8. 2017, zveřejněného v insolvenčním rejstříku téhož dne (v 15.31 hodin), ustanovil insolvenční soud opatrovníci dlužnice advokátku JUDr. B. H. (dále jen „B. H.“) [body I. a II. výroku]. Insolvenční soud – vycházející z ustanovení § 29 odst. 3 a 4 o. s. ř. – měl za prokázané, že dlužnice trpí těžkým poškozením zraku, je invalidní ve II. stupni a závislá na péči jiné osoby, a proto se nemůže ze zdravotních důvodů nikoli jen po přechodnou dobu účastnit insolvenčního řízení a aktivně vykonávat svá práva a plnit uložené povinnosti. Ustanovení B. H. odůvodnil insolvenční soud tím, že mu není známa jiná pro výkon funkce opatrovníka vhodná osoba, jelikož u manžela dlužnice G. N. Š. (dále jen „G. N. Š.“), coby jediného společníka společnosti C. (v níž jsou jednateli G. N. Š. a dlužnice), je možný střet zájmů.

[7] K odvolání dlužnice Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 8. 1. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 9. 1. 2018, potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 17. 5. 2017.

[8] Usnesením ze dne 16. 5. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, insolvenční soud (mimo jiné):

1/ Zjistil úpadek dlužnice (bod I. výroku).

2/ Prohlásil konkurs na majetek dlužnice (bod II. výroku).

3/ Insolvenční správyní dlužnice ustanovil JUDr. D. Ř. (dále jen „D. Ř.“) [bod IV. výroku].

[9] Soupis majetkové podstaty dlužnice, datovaný 19. 7. 2018 a obsahující též bytovou jednotku (jako jedinou nemovitou věc zahrnutou do soupisu), zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku dne 25. 7. 2018 v 16.18 hodin (B-6).

[10] K odvolání dlužnice Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 17. 9. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 24. 9. 2018, potvrdil usnesení insolvenčního soudu ze dne 16. 5. 2018 v bodech I., II. a IV. výroku.

[11] Usnesením ze dne 12. 10. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 16. 10. 2018, insolvenční soud (mimo jiné) odvolal B. H. z funkce opatrovnice dlužnice, odůvodňuje tento postup tím, že při jednání před odvolacím soudem konaném dne 10. 9. 2018 (A-105) udělila dlužnice procesní plnou moc pro insolvenční řízení advokátu K. J. a že odvolání navrhla též dlužnice.

[12] Usnesením ze dne 12. 10. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 16. 10. 2018 v 9.08 hodin, a doručeným K. J. zvláště 17. 10. 2018, insolvenční soud (mimo jiné) svolal schůzi věřitelů, s tím, že se bude konat bezprostředně po skončení přezkumného jednání (22. 11. 2018) a jejím předmětem bude (mimo jiné) zpráva insolvenční správkyňe o její dosavadní činnosti a o hospodářské situaci dlužnice.

[13] Na schůzi věřitelů konané 22. 11. 2018 v nepřítomnosti dlužnice, za účasti K. J. coby zástupce dlužnice s procesní plnou mocí D. Ř. odkázala na své písemné zprávy, potvrzující, že dlužnice „vlastní byt v B.“ (B-27).

[14] Usnesením ze dne 22. 11. 2018, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 23. 11. 2018, „osvědčil“ insolvenční soud usnesení, jímž schůze věřitelů konaná 22. 11. 2018 ustanovila novým insolvenčním správcem dlužnice JUDr. P. B. (dále jen „P. B.“).

[15] Dovolání dlužnice proti usnesení odvolacího soudu z 8. 1. 2018 odmítl Nejvyšší soud usnesením ze dne 10. 1. 2019, sen. zn. [29 NSČR 164/2018](#).

[16] Dovolání dlužnice proti usnesení odvolacího soudu ze 17. 9. 2018 odmítl Nejvyšší soud usnesením ze dne 30. 1. 2019, sen. zn. [29 NSČR 165/2018](#).

[17] Podáním datovaným 8. 4. 2019 (téhož dne došlým insolvenčnímu soudu), zevně označeným jako „Návrh na vydání předběžného opatření ve věci vynětí majetku z majetkové podstaty“ (B-52), dlužnice mimo jiné poukázala na to, že podáním datovaným 1. 4. 2019 (jež v kopii připojila) požádala P. B., aby bytovou jednotku vyňal z majetkové podstaty.

[18] Podáním datovaným 8. 4. 2019 (téhož dne došlým insolvenčnímu soudu), zevně označeným jako „Předložení návrhu dlužnice na vyloučení majetku z majetkové podstaty soudu k rozhodnutí“ (B-54), předložil P. B. insolvenčnímu soudu k rozhodnutí podání dlužnice z 1. 4. 2019, s tím, že požadavek dlužnice na vyloučení bytové jednotky z majetkové podstaty nemá za důvodný a že zástupce věřitelů s požadavkem dlužnice též nesouhlasil (jak plyne z připojeného podání).

20. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a Úmluvy:

§ 71 (insolvenčního zákona)

(1) Soudní rozhodnutí, předvolání, vyznění nebo jiná písemnost insolvenčního soudu nebo účastníků se v insolvenčním řízení doručují pouze zveřejněním písemnosti v insolvenčním rejstříku (dále jen „doručení vyhláškou“), ledaže zákon stanoví pro určité případy nebo pro určité osoby i zvláštní způsob doručení.

(2) Při doručení vyhláškou se písemnost považuje za doručenou dnem, popřípadě okamžikem jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku; okamžikem zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku se rozumí den, hodina a minuta zveřejnění.

(3) Povinnost insolvenčního soudu zveřejnit vyhláškou různé údaje, stanovená v tomto zákoně, je splněna zveřejněním příslušné písemnosti v insolvenčním rejstříku; při zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku platí odstavec 2 obdobně.

§ 89 (insolvenčního zákona)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení jsou účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku.

(...)

§ 205 (insolvenčního zákona) Pojem a rozsah majetkové podstaty

(...)

(2) Podal-li insolvenční návrh věřitel, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky předběžného opatření, kterým insolvenční soud zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem, majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku dlužníka, a majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky těchto rozhodnutí.

(3) Je-li dlužník spoluvlastníkem majetku podle odstavců 1 a 2, náleží do majetkové podstaty podíl dlužníka na tomto majetku. Majetek podle odstavců 1 a 2 náleží do majetkové podstaty i tehdy, je-li ve společném jmění dlužníka a jeho manžela.

(4) Majetek jiných osob než dlužníka náleží do majetkové podstaty, stanoví-li to zákon, zejména jde-li o plnění z neúčinných právních úkonů. Pro účely zpeněžení se na takový majetek pohlíží jako na majetek dlužníka.

Obsah majetkové podstaty

§ 206 (insolvenčního zákona)

(1) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, majetkovou podstatu podle § 205 tvoří zejména

(...)

b/ věci movité a nemovité,

(...)

§ 207 (insolvenčního zákona)

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, do majetkové podstaty nepatří majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí; věci sloužící k podnikání dlužníka však z majetkové podstaty vyloučeny nejsou.

(...)

(3) Je-li podle ustanovení o výkonu rozhodnutí nebo exekuci posouzení otázky, který majetek nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí, závislé na rozhodnutí soudu, pro účely insolvenčního řízení vydá takové rozhodnutí insolvenční soud.

§ 217 (insolvenčního zákona)

Pořízení soupisu

(1) Soupis majetkové podstaty (dále jen „soupis“) je listinou, do níž se zapisuje majetek náležející do majetkové podstaty. Jakmile dojde k zápisu do soupisu, lze se zapsanými majetkovými hodnotami nakládat jen způsobem stanoveným tímto zákonem; učinit tak může jen osoba s dispozičními oprávněními. Soupis provádí a soustavně doplňuje insolvenční správce v průběhu insolvenčního řízení, a to podle pokynů insolvenčního soudu a za součinnosti věřitelského výboru. Tato jeho povinnost nezaniká uplynutím doby.

(2) Insolvenční správce vyřadí ze soupisu majetkové hodnoty, o kterých v průběhu insolvenčního řízení vyjde najevo, že nenáleží do majetkové podstaty; to platí bez zřetele k tomu, že v době vyřazení se již osoba, která má z vyřazení prospěch, nemůže domáhat vyloučení těchto majetkových hodnot z majetkové podstaty. Učiní tak po projednání s věřitelským výborem a poté, co vyrozumí insolvenční soud; tím není vyloučena možnost opětovného soupisu vyřazených majetkových hodnot do majetkové podstaty.

§ 220 (insolvenčního zákona)

Důvod soupisu

Vedle označení sepisovaného majetku, jeho ocenění a uvedení dne, kdy byla příslušná položka sepsána, musí být v soupisu vždy uveden i důvod soupisu, případně den a důvod vyloučení sepsaného majetku ze soupisu. V pochybnostech se má za to, že insolvenční správce příslušnou položku sepsal nebo ji ze soupisu vyloučil v den, kdy tuto skutečnost oznámil insolvenčnímu soudu.

§ 221 (insolvenčního zákona)

Prohlášení o správnosti soupisu

Jestliže o to insolvenční správce požádá, je dlužník povinen písemně potvrdit úplnost a správnost soupisu. Prohlášení o správnosti soupisu nebo jeho části může dlužník písemně odmítnout, jen jestliže současně písemně uvede důvody, pro které soupis nebo jeho část nepovažuje za správný.

§ 222 (insolvenčního zákona)

Zveřejnění soupisu

(1) Soupis se předkládá pouze na elektronickém formuláři, jehož náležitosti a formát stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Soupis a doplněný soupis zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku neprodleně po jeho sestavení nebo doplnění.

§ 224 (insolvenčního zákona)

Vyrozumění o soupisu

(1) Insolvenční správce, který запиše do soupisu věci, práva, pohledávky a jiné majetkové hodnoty, které nenáleží dlužníku nebo jejichž zahrnutí do majetkové podstaty je sporné zejména proto, že k nim třetí osoba uplatňuje práva, která to vylučují, do soupisu poznamená, komu sepisovaný majetek náleží, nebo kdo k němu uplatňuje své právo. Tuto osobu insolvenční správce písemně vyrozumí o zahrnutí majetku do soupisu a na její žádost jí o tom vydá osvědčení. Osvědčení musí vždy obsahovat i uvedení důvodu, pro který insolvenční správce tento majetek sepsal.

(2) Vyrozumění podle odstavce 1 musí obsahovat i poučení o možnosti podat vylučovací žalobu a o následcích zmeškání lhůty k podání vylučovací žaloby; náležitosti tohoto vyrozumění stanoví prováděcí právní předpis.

(3) Je-li do soupisu zapsána nemovitost, která podle katastru nemovitostí není ve vlastnictví dlužníka, vyrozumí o tom insolvenční správce příslušné katastrální pracoviště. Je-li do soupisu sepsána věc, která podle Rejstříku zástav není ve vlastnictví dlužníka, vyrozumí o tom insolvenční správce Notářskou komoru České republiky. Obdobně to platí o majetku uvedeném v jiných veřejných či neveřejných seznamech, jestliže podle zvláštních právních předpisů osvědčují vlastnictví nebo jiná věcná práva k tomuto majetku.

(4) Je-li do soupisu zapsána kulturní památka, sbírka muzejní povahy nebo předmět kulturní hodnoty, vyrozumí o tom insolvenční správce neprodleně Ministerstvo kultury.

§ 226 (insolvenčního zákona)

(1) Dlužník může uplatnit vynětí majetku z majetkové podstaty jen tehdy, jde-li o věc, právo, pohledávku nebo jinou majetkovou hodnotu, která do majetkové podstaty nepatří podle § 207 a 208; učiní tak vůči insolvenčnímu správci bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět, že došlo k zahrnutí takové věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty do soupisu.

(2) V návrhu podle odstavce 1 musí dlužník kromě obecných náležitostí podání označit věc, právo, pohledávku nebo jinou majetkovou hodnotu, o jejíž vynětí ze soupisu žádá, a uvést skutečnosti, ze kterých vyplývá, že tento majetek neměl být sepsán. Je-li návrh neúplný nebo vadný a nelze-li jej pro tyto nedostatky projednat a rozhodnout o něm, vyzve insolvenční správce dlužníka, aby jej opravil nebo doplnil. K opravě nebo doplnění návrhu určí přiměřenou lhůtu a dlužníka poučí, jak je nutné opravu nebo doplnění provést. Poučí jej rovněž, že návrh, který nebude přes výzvu řádně opraven nebo doplněn, insolvenční soud odmítne.

(3) Nezdaří-li se insolvenčnímu správci odstranit vady a neúplnost dlužníkova návrhu nebo má-li za to, že návrh je opožděný, předloží insolvenční správce návrh se zprávou o tom insolvenčnímu soudu. Pokládá-li to insolvenční soud za potřebné, může usnesením výzvu k odstranění vad návrhu zopakovat nebo vydat výzvu novou.

(4) Nejde-li o případy uvedené v odstavci 3, insolvenční správce vyzve věřitelský výbor, aby se k návrhu v určené lhůtě vyjádřil; dospěje-li po uplynutí této lhůty k závěru, že návrhu nelze vyhovět, předloží jej s případným vyjádřením věřitelského výboru a se zprávou o důvodech, pro které majetek nevyloučil, insolvenčnímu soudu; dlužník má právo se k těmto důvodům vyjádřit.

(5) O návrhu podle odstavce 1 rozhoduje insolvenční soud v rámci své dohlédací činnosti. Rozhodnutí, proti kterému je odvolání přípustné, se doručuje dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. V době od podání tohoto návrhu do rozhodnutí o něm nesmí insolvenční správce zpeněžit majetek, jehož se návrh týká; § 225 odst. 4 a 5 platí obdobně.

§ 421 (insolvenčního zákona)

(1) V insolvenčním rejstříku insolvenční soud zveřejňuje chronologicky s uvedením okamžiku vložení tyto písemnosti a informace:

a/ rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení a v incidenčních sporech,

b/ veškerá podání, která se vkládají do soudního spisu vedeného insolvenčním soudem ohledně dlužníka, nestanoví-li tento zákon jinak,

c/ další informace, o kterých tak stanoví tento zákon nebo insolvenční soud.

(...)

§ 563 (o. z.)

(1) Pokud v písemné formě právně jedná ten, kdo nemůže číst a psát, ale je schopen seznámit se s obsahem právního jednání pomocí přístrojů či speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, opatří listinu podpisem; není-li s to se podepsat, učiní namísto podpisu před alespoň dvěma svědky na listině rukou nebo jinak vlastní znamení, ke kterému jeden ze svědků připiše jméno jednatelce.

(...)

Článek 13 (Úmluvy) Přístup ke spravedlnosti

1. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke spravedlnosti na rovnoprávném základě s ostatními, mimo jiné i prostřednictvím procedurálních a věku odpovídacích úprav, s cílem usnadnit jim účinné plnění jejich role jako přímých nebo nepřímých účastníků a svědků při všech soudních řízeních, a to i ve fázi vyšetřování a předběžného řízení.

2. S cílem napomoci zajištění účinného přístupu osob se zdravotním postižením ke spravedlnosti, budou státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, podporovat odpovídající proškolení osob, které pracují v oblasti justiční správy, včetně pracovníků policie a vězeňské služby.

Článek 19 (Úmluvy) Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti

Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají rovné právo všech osob se zdravotním postižením žít v rámci společenství, s možnostmi volby na rovnoprávném základě s ostatními, a přijmou účinná a odpovídající opatření, aby osobám se zdravotním postižením usnadnily plné užívání tohoto práva a jejich plné začlenění a zapojení do společnosti, mimo jiné tím, že zajistí, aby:

a/ osoby se zdravotním postižením měly možnost si zvolit, na rovnoprávném základě s ostatními, místo pobytu, kde a s kým budou žít a nebyly nuceny žít ve specifickém prostředí;

b/ osoby se zdravotním postižením měly přístup ke službám poskytovaným v domácím prostředí, rezidenčním službám a dalším podpůrným komunitním službám, včetně osobní asistence, která je nezbytná pro nezávislý způsob života a začlenění do společnosti a zabraňuje izolaci nebo segregaci;

c/ komunitní služby a zařízení určená široké veřejnosti byly přístupné, na rovnoprávném základě s ostatními, i osobám se zdravotním postižením a braly v úvahu jejich potřeby.

Článek 22 (Úmluvy) Respektování soukromí

1. Žádná osoba se zdravotním postižením, bez ohledu na místo svého pobytu nebo prostředí, ve kterém žije, nesmí být vystavena svévolnému nebo nezákonnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, či jiných typů komunikace, ani nezákonným útokům na svou čest a pověst. Osoby se zdravotním postižením mají právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům.

2. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zachovávají důvěrnost osobních informací a informací týkajících se zdravotní a rehabilitační péče o osoby se zdravotním postižením, na rovnoprávném základě s ostatními.

Článek 28 (Úmluvy) Přiměřená životní úroveň a sociální ochrana

1. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají právo osob se zdravotním postižením na přiměřenou životní úroveň pro ně a jejich rodiny, zahrnující v to dostatečnou výživu, ošacení a bydlení, a na neustálé zlepšování životních podmínek, a podniknou odpovídající kroky, aby zabezpečily a podpořily realizaci tohoto práva bez diskriminace na základě zdravotního postižení.

2. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají právo osob se zdravotním postižením na sociální ochranu a na užívání tohoto práva bez diskriminace na základě zdravotního postižení a podniknou odpovídající kroky, aby zabezpečily a podpořily realizaci tohoto práva, včetně opatření:

a/ na zajištění rovného přístupu osob se zdravotním postižením k nezávadné vodě a vhodným a dostupným službám, kompenzačním pomůckám a další pomoci související s uspokojováním potřeb vztahujících se ke zdravotnímu postižení;

b/ na zajištění přístupu osob se zdravotním postižením, a zejména žen, dívek a starších osob se zdravotním postižením, k programům sociální ochrany a snížení chudoby;

c/ na zajištění přístupu osob se zdravotním postižením a jejich rodin žijících v podmínkách chudoby k pomoci od státu s úhradou výdajů souvisejících se zdravotním postižením, včetně odpovídajícího proškolení, poradenství, finanční pomoci a respektu péče;

d/ na zajištění přístupu osob se zdravotním postižením k programům sociálního bydlení;

e/ na zajištění rovného přístupu osob se zdravotním postižením k důchodovým dávkám a programům.

21. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platilo ustanovení § 222 insolvenčního zákona již v době porřízení soupisu majetkové podstaty (19. 7. 2018) a později nedoznalo změn. Další ustanovení insolvenčního zákona, § 563 o. z. a ustanovení Úmluvy platí v nezměněné podobě ode dne zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice (od 17. 8. 2016).

22. Ve shora popsaném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

1) K vyrozumění o soupisu bytové jednotky.

23. Vyrozumění o soupisu určitého majetku do majetkové podstaty dlužníka ve smyslu ustanovení § 224 insolvenčního zákona, k němuž je povolán insolvenční správce, je institutem, jenž pro insolvenční poměry upravené insolvenčním zákonem nahrazuje (upravuje jinak) povinnost konkursního soudu uložit třetí osobě (jiné osobě než úpadci), která uplatňuje, že věc, právo nebo jiná majetková hodnota neměla být zařazena do soupisu konkursní podstaty, aby podala vylučovací žalobu, upravenou pro konkursní poměry ustanovením § 19 odst. 2 věta první zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007 (dále též jen „ZKV“); srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. [29 Cdo 4034/2011](#), uveřejněný pod číslem 127/2012 Sb. rozh. obč. Jde tedy o institut, který se váže k vylučovací žalobě, jež ani dříve (podle konkursní úpravy obsažené v zákoně o konkursu a vyrovnání) nebyla nástrojem použitelným dlužníkem (coby žalobcem-vylučovatelem). K požadavku (předpokladu), aby vylučovací žalobu podala osoba odlišná od úpadce, srov. např. již rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2002, sp. zn. [29 Cdo 2086/2000](#), uveřejněný pod číslem 27/2003 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2003, sp. zn. [29 Odo 604/2001](#), uveřejněný pod číslem 9/2005 Sb. rozh. obč., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2009, sp. zn. [29 Cdo 1390/2007](#), uveřejněný pod číslem 86/2010 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 86/2010“), jenž potud obsahuje i odkazy na příslušné literární zdroje. V poměrech upravených insolvenčním zákonem [jehož ustanovení (jak dále rozebráno) deklarují, že vylučovací žaloba není nástrojem dlužníka, zřetelněji než zákon o konkursu a vyrovnání] též předpoklad úspěšnosti vylučovací žaloby (že vylučovací žalobu podala osoba odlišná od dlužníka) formuluje např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2015, sp. zn. [29 Cdo 683/2011](#), uveřejněný pod číslem 116/2016 Sb. rozh. obč.

24. V [R 86/2010](#) Nejvyšší soud též vysvětlil, že vznikne-li při správě úpadcova majetku v konkursní podstatě a při správě příjmů, jež konkursní podstata nabyla za trvání konkursu, spor (úpadce se správcem jeho konkursní podstaty) o to, zda příslušný majetek nebo příslušná část takových příjmů náleží do konkursní podstaty (zda ve smyslu § 6 odst. 2 věty druhé ZKV nejde o majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí), rozhoduje o něm v rámci výkonu své dohlédací činnosti konkursní soud podle § 12 ZKV usnesením, proti němuž není odvolání přípustné (§ 66b odst. 2 ZKV). V insolvenčních poměrech upravených insolvenčním zákonem pak zákonodárce tento postup podrobně upravil (v § 226 insolvenčního zákona) formou institutu vynětí majetku z majetkové podstaty dlužníka; srov. též zvláštní část důvodové zprávy (K § 226 a 227) k vládnímu návrhu insolvenčního zákona, který projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002 – 2006 jako tisk č. 1120. To, že o návrhu dlužníka na vynětí určitého majetku z majetkové podstaty dlužníka rozhoduje insolvenční soud v rámci své dohlédací činnosti (§ 10 písm. b/, § 11 odst. 1 insolvenčního zákona), potvrzuje přímo dikce § 226 odst. 5 věty první insolvenčního zákona, přičemž s přihlédnutím k významu, jež takové rozhodnutí má (může mít) pro majetkové poměry dlužníka (nebo pro možnost jeho věřitelů uspokojit své pohledávky z majetku náležejícího do majetkové podstaty), připustil zákonodárce (oproti poměrům upraveným zákonem o konkursu a vyrovnání) proti rozhodnutí soudu prvního stupně odvolání.

25. Institut vyloučení majetku z majetkové podstaty, jenž je vyhrazen osobám odlišným od dlužníka a jehož součástí je i povinnost insolvenčního správce vyrozumět „třetí osobu“ o soupisu (§ 224 odst. 1 insolvenčního zákona), tedy nelze směřovat s institutem vynětí majetku z majetkové podstaty upraveným v § 226 insolvenčního zákona a vyhrazeným pro případy předjímané ustanovením § 226 odst. 1 insolvenčního zákona (tedy pro případy, kdy sepsaná věc, právo, pohledávka nebo jiná majetková hodnota nepatří do majetkové podstaty podle § 207 a 208 insolvenčního zákona) pouze dlužníku [srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sen. zn. [29 NSČR 50/2011](#), uveřejněné pod číslem 97/2013 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 97/2013“), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sen. zn. [29 NSČR 33/2016](#), uveřejněné pod číslem 39/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 39/2017“)].

26. Není-li vyrozumění o soupisu součástí nástroje (institutu) použitelného dlužníkem, pak z něj neplyne ani povinnost insolvenčního správce vyrozumívát o sepsaném majetku dlužníka. To se ostatně podává též z toho, že adresátem takového vyrozumění je (má být) „třetí osoba“, kterou dlužník není (k jeho postavení v insolvenčním řízení srov. též definici obsaženou v § 9 a v § 14 odst. 1 insolvenčního zákona).

27. Insolvenční zákon definuje majetkovou podstatu dlužníka a vymezuje její rozsah v § 205 tak, že jde o majetek patřící dlužníku v určité době (podle odstavců 1 a 2 podle toho, kdo je insolvenčním navrhovatelem) [rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sen. zn. [29 ICdo 37/2012](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2015, pod číslem 46]. V této věci (v insolvenčním řízení zahájeném věřitelským insolvenčním návrhem) tak při absenci předběžného opatření, kterým by insolvenční soud před rozhodnutím o úpadku zcela nebo zčásti omezil právo dlužnice nakládat s jejím majetkem, podle zákonné definice obsažené v § 205 odst. 2 insolvenčního zákona náleží do majetkové podstaty dlužnice majetek, který dlužnici patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o jejím úpadku (16. května 2018), a majetek, který dlužnice nabyla v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky rozhodnutí o jejím úpadku. Přitom není pochyb o tom, že takový majetek náleží do majetkové podstaty i tehdy, není-li ve výlučném vlastnictví dlužnice, nýbrž ve společném jmění dlužnice a jejího manžela (§ 205 odst. 3 insolvenčního zákona). Také ustanovení o obsahu majetkové podstaty (§ 206 insolvenčního zákona) nevyvolává žádné pochybnosti v tom směru, že z majetku dlužnice, jehož rozsah definuje § 205 insolvenčního zákona, náleží (spadají) do majetkové podstaty i její nemovité věci.

28. Soupisem majetkové podstaty, pořízeným o majetku dlužníka postupem podle § 217 a násl. insolvenčního zákona, insolvenční správce zejména deklaruje navenek své přesvědčení, že tento majetek náleží do majetkové podstaty dlužníka, že s ním může nakládat osoba s dispozičním oprávněním (§ 229 insolvenčního zákona) a že jej podřizuje účinkům insolvenčního zákona (při řešení úpadku konkursem srov. i § 280 insolvenčního zákona). Tam, kde vlastnickému právu dlužníka k takovému majetku nekonkuruje tvrzené silnější právo jiné osoby a kde není zpochybňováno dispoziční oprávnění osoby takový majetek zpeněžující, není (nemusí být) samotné zahrnutí onoho majetku do majetkové podstaty dlužníka ani předpokladem (podmínkou) platnosti zpeněžení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2020, sen. zn. [29 ICdo 8/2018](#)). Soupis majetkové podstaty se účastníkům insolvenčního řízení (tedy ani dlužníku) nedoručuje; opačné tvrzení dovolatelky nemá oporu ani v textu insolvenčního zákona, ani v literatuře nebo ustálené judikatuře. Z ustanovení § 222 odst. 2 insolvenčního zákona se naopak podává, že insolvenční soud je povinen insolvenčním správcem předložený soupis (nebo doplněný soupis) majetkové podstaty neprodleně „zveřejnit“ v insolvenčním rejstříku, přičemž okamžikem „zveřejnění“ se rozumí den, hodina a minuta zveřejnění v insolvenčním rejstříku (§ 71 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona). Zveřejněním soupisu majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku plní insolvenční soud svou oznamovací povinnost ve smyslu ustanovení § 421 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona (ve spojení s ustanovením § 71 odst. 3 insolvenčního zákona), nikoli povinnost směřující k doručení tohoto soupisu (ve smyslu § 71 odst. 1

insolvenčního zákona). Odstranění možných pochybností o některých položkách soupisu majetkové podstaty prostřednictvím součinnosti dlužníka neřeší insolvenční zákon tím, že by insolvenčnímu soudu nebo insolvenčnímu správci ukládal doručit takový soupis dlužníku, nýbrž postupem podle § 221 insolvenčního zákona (tedy tak, že na žádost insolvenčního správce je dlužník povinen písemně potvrdit úplnost a správnost soupisu, přičemž prohlášení o správnosti soupisu nebo jeho části bude moci písemně odmítnout, jen jestliže současně písemně uvede důvody, pro které soupis nebo jeho část nepovažuje za správný). Jinak řečeno, insolvenční zákon vychází z toho, že po zjištění úpadku musí být dlužníku bez dalšího zřejmé, že do majetkové podstaty (jejíž rozsah a obsah definují ustanovení § 205 a § 206 insolvenčního zákona) bude zahrnut (sepsán) veškerý jeho zpeněžitelný majetek, zvláště a zejména nemovité věci vlastněné dlužníkem. Vědomost všech procesních subjektů (§ 9 insolvenčního zákona), především pak účastníků insolvenčního řízení (§ 14 odst. 1 insolvenčního zákona) o tom, jaký konkrétní majetek dlužníka zahrnul insolvenční správce do soupisu majetkové podstaty, dostatečným způsobem zajišťuje zveřejnění takového soupisu v insolvenčním rejstříku. Postup podle § 224 insolvenčního zákona je vyhrazen pouze „třetím osobám“ a má logické opodstatnění v tom, že soupisu může být při splnění zákonem stanovených předpokladů podroben (s tím důsledkem, že se na něj pohlíží jako na majetek dlužníka) i majetek jiných osob než dlužníka (§ 205 odst. 4 insolvenčního zákona). O takový případ však ve vztahu k bytové jednotce nešlo.

29. K jinému závěru nevede ani argumentace dovolatelky o poučovací povinnosti. Nejvyšší soud předesílá, že již v usnesení ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. [29 Cdo 3582/2010](#), uveřejněném pod číslem 97/2011 Sb. rozh. obč., uzavřel, že § 5 o. s. ř. je podpůrně (přiměřeně) aplikovatelný (i) v insolvenčním řízení. Přitom platí, že poučovací povinnost soudu je koncipována tak, aby bylo vždy bez pochybností zřejmé, kdy a o čem mají být účastníci poučeni. Vzájemný vztah úpravy v § 5 o. s. ř. a úpravy poučovací povinnosti v jednotlivých ustanoveních občanského soudního řádu je vztahem principu a jeho konkrétního promítnutí. Jakého poučení se má dostat účastníkům v konkrétní procesní situaci nestanoví § 5 o. s. ř., ale jednotlivá (další) ustanovení občanského soudního řádu; srov. např. usnesení ze dne 22. 12. 2015, sen. zn. [29 ICdo 6/2014](#), uveřejněné pod číslem 51/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 51/2017“).

30. Je na místě doplnit, že součástí poučovací povinnosti soudu není návod či pomoc účastníku spočívající v tom, co by měl nebo mohl v daném okamžiku učinit, ale jen taková pomoc, aby mohl zákonem stanoveným způsobem vyjádřit, co v řízení sám hodlá učinit (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. [21 Cdo 890/2003](#), uveřejněný pod číslem 89/2006 Sb. rozh. obč., nebo opět [R 51/2017](#)). Insolvenční zákon přitom ani ve spojení s § 5 o. s. ř. nepředjímá, že by měl být dlužník zvlášť (tedy nad rámec zveřejnění soupisu majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku) „poučen“ (lhostejno, zda insolvenčním soudem nebo insolvenčním správcem) o tom, jaký dlužníkův majetek zahrnul insolvenční správce do majetkové podstaty. Ostatně, před možnou újmou způsobenou tím, že insolvenční správce zahrne do soupisu majetkové podstaty i dlužníkův majetek, který do majetkové podstaty nepatří podle § 207 a 208 insolvenčního zákona, chrání dlužníka právě úprava obsažená v § 226 insolvenčního zákona, která v odstavci prvním dovoluje dlužníku žádat o vynětí dotčeného majetku z majetkové podstaty ve lhůtě (bez zbytečného odkladu) navázané až na okamžik, kdy se dlužník dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět, že došlo k zahrnutí takového majetku do soupisu majetkové podstaty.

31. Nejvyšší soud tudíž uzavírá (shrnuje) že soupis majetkové podstaty zveřejněný v insolvenčním rejstříku se účastníkům insolvenčního řízení nedoručuje; insolvenční zákon rovněž neukládá insolvenčnímu soudu nebo insolvenčnímu správci vyrozumět dlužníka zvlášť o tom, které z nemovitých věcí náležejících do výlučného vlastnictví dlužníka, nebo do společného jmění dlužníka a jeho manžela, zahrnul do soupisu majetkové podstaty zveřejněného v insolvenčním rejstříku.

32. Dovolání proto potud není důvodné.

2) Ke včasnosti návrhu na vynětí bytové jednotky.

33. Ze skutečností shrnutých v odstavci 19. výše je především patrné, že poté, co dlužnice dne 3. 10. 2016 požádala vzhledem ke svému zdravotnímu omezení (těžkému poškození zraku) o ustanovení zástupce nebo opatrovníka z řad advokátů, insolvenční soud již 17. 10. 2016 ustanovil zástupcem dlužnice advokáta K. J. Vzhledem k tomu, že usnesení o ustanovení zástupce bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 17. 10. 2016 v 11.12 hodin, stalo se v souladu s § 89 odst. 1 insolvenčního zákona tímto okamžikem i účinným. Advokát K. J. tak zastupoval dlužnici až do 6. 12. 2016 do 13.42 hodin, tedy do okamžiku, kdy bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno usnesení, jímž odvolací soud zrušil usnesení o ustanovení K. J. zástupcem dlužnice. Usnesení ze dne 17. 5. 2017, jímž insolvenční soud ustanovil opatrovník dlužnice advokátku B. H., se v souladu s § 89 odst. 1 insolvenčního zákona stalo též účinným okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku (17. 5. 2017 v 13.32 hodin), přičemž toto zastoupení trvalo do 10. 9. 2018. Insolvenční soud sice odvolal B. H. z funkce opatrovnice dlužnice až usnesením ze dne 12. 10. 2018 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 16. 10. 2018), již v usnesení ze dne 16. 2. 2017, sen. zn. [29 NSČR 220/2016](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura, číslo 5, ročník 2018, pod číslem 61, však Nejvyšší soud (v návaznosti na závěry formulované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2001, sp. zn. [20 Cdo 2850/99](#), uveřejněném pod číslem 10/2003 Sb. rozh. obč.) vysvětlil, že je-li účastníku řízení ustanoven opatrovník proto, že se ze zdravotních důvodů nemůže nikoliv jen po přechodnou dobu účastnit řízení (§ 29 odst. 3 o. s. ř.), trvá takto založený vztah mezi zástupcem (opatrovníkem) a zastoupeným (účastníkem řízení) jen do té doby, než pominou zdravotní důvody, pro které se nemůže nikoliv jen po přechodnou dobu účastnit řízení, respektive do doby, než přestane platit, že taková osoba potřebuje „zastoupení“ (tím, že si sama zvolí zástupce s procesní plnou mocí). K tomu budiž dodáno, že v usnesení ze dne 31. 5. 2021, sen. zn. [29 NSČR 125/2019](#), Nejvyšší soud připomněl, že ustanovení § 29 o. s. ř., které upravuje zastoupení účastníka řízení na základě soudního rozhodnutí, platí pro insolvenční řízení (a incidenční spory) „obdobně“ (§ 20 odst. 1 insolvenčního zákona), nikoli jen „přiměřeně“ (§ 7 insolvenčního zákona).

34. Ze shrnutí podaného v předchozím odstavci především plyne, že insolvenční soud v souladu s článkem 13 Úmluvy od okamžiku, kdy tato skutečnost vyšla v insolvenčním řízení najevo, věnoval pozornost zdravotnímu omezení dlužnice a ve shodě s žádostí dlužnice vždy přikročil k tomu, že jí svým rozhodnutím poskytl (přiznal) zastoupení advokátem (v případě K. J. podle § 30 o. s. ř., v případě B. H. podle § 29 o. s. ř.), a že pozdější zastoupení dlužnice na základě soudního rozhodnutí zaniklo až tím, že si dlužnice sama zvolila advokáta (K. J.) k ochraně svých zájmů v insolvenčním řízení. Obsah insolvenčního spisu rovněž dokládá, že poté, co dlužnice požádala o ustanovení zástupce nebo opatrovníka (po 3. říjnu 2016), pokračoval insolvenční soud ve věcném projednávání insolvenčního návrhu zajištěného věřitele Č až poté, co bylo postaveno najisto, že dlužnice je (bude) v insolvenčním řízení řádně zastoupena advokátem (opatrovník B. H.).

35. Dále budiž připomenuto, že v době po zrušení usnesení o ustanovení K. J. zástupcem dlužnice a před ustanovením B. H. opatrovník dlužnice sama dlužnice charakterizovala své majetkové poměry [podáním z 23. 1. 2017, sepsaným K. J. jako jejím zástupcem (srov. odstavec 19. bod [5] výše)] tak, že jako svůj majetek označila bytovou jednotku. Soupis majetkové podstaty (zahrnující bytovou jednotku coby jedinou nemovitou věc ve vlastnictví dlužnice a jedinou sepsanou nemovitou věc) zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku 25. 7. 2018 v 16.18 hodin, tedy v době, kdy byla dlužnice řádně zastoupena advokátkou B. H. Oproti mínění dovolatelky pak Nejvyšší soud má rovněž za to, že prohlášení D. Ř., zaznamenané na schůzi věřitelů konané 22. 11. 2018, které se zúčastnil K. J. coby dlužnicí zvolený zástupce s procesní plnou mocí (srov. odstavec 19. bod [13] výše), jednoznačně směřovalo k identifikaci bytové jednotky coby sepsaného majetku dlužnice předurčeného ke zpeněžení.

36. V usnesení ze dne 29. 11. 2018, sen. zn. [29 NSČR 11/2017](#), uveřejněném v časopise Soudní

judikatura, číslo 4, ročníku 2020, pod číslem 41, Nejvyšší soud vysvětlil, že lhůta „bez zbytečného odkladu“ obsažená v § 226 odst. 1 insolvenčního zákona počíná běžet vždy od okamžiku, kdy se dlužník dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět, že majetek, jež navrhuje vyjmout z majetkové podstaty, byl zahrnut do soupisu majetkové podstaty, nejpozději však ode dne, kdy insolvenční soud zveřejnil soupis takového majetku v insolvenčním rejstříku (§ 222 odst. 2 insolvenčního zákona). Zmešká-li dlužník lhůtu „bez zbytečného odkladu“, určenou ustanovením § 226 odst. 1 insolvenčního zákona, zamítne insolvenční soud návrh na vynětí majetku z majetkové podstaty jako opožděný.

37. V rozsudku ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. [32 Cdo 2484/2012](#), Nejvyšší soud (s odkazem na dříve vydaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu) formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož z časového určení „bez zbytečného odkladu“ je třeba dovodit, že jde o velmi krátkou lhůtu, již je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního jednání či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu. V každém konkrétním případě je třeba vždy zkoumat, zda dlužník bezodkladně využil všechny možnosti pro splnění této povinnosti, případně jaké skutečnosti mu v tom bránily. Zásadně jde o lhůtu v řádu dnů, maximálně týdnů, v co nejkratším časovém úseku, přičemž v praxi je nutno tento pojem vykládat podle konkrétních okolností případu v závislosti na účelu, který chce zákonodárce konkrétním ustanovením za pomoci takto určené lhůty dosáhnout. K závěrům tohoto rozsudku se Nejvyšší soud dále přihlásil např. v rozsudku ze dne 23.7. 2019, sp. zn. [27 Cdo 4593/2017](#), uveřejněném pod číslem 37/2020 Sb. rozh. obč., nebo v rozsudku ze dne 30. června 2021, sen. zn. [29 ICdo 82/2019](#).

38. V daném skutkovém rámci se úvahy o počátku běhu uvedené lhůty neodvíjejí od okamžiku, kdy se dlužnice dozvěděla, že bytová jednotka byla zahrnuta do soupisu majetkové podstaty, nýbrž od okamžiku, kdy se o zahrnutí bytové jednotky do soupisu majetkové podstaty měla dozvědět „při náležité pečlivosti“. Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěru, že má-li určitá osoba dostát požadavku náležité pečlivosti, je povinna vyvinout ke zjištění rozhodných skutečností takové úsilí, které by v obdobné situaci vyvinula jiná rozumně pečlivá osoba. Je-li však nadána odbornými znalostmi, schopnostmi či dovednostmi, lze z požadavku náležité péče dovodit, že je povinností takové osoby své znalosti, schopnosti či dovednosti (v rámci svých možností) využít; srov. *mutatis mutandis* např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sen. zn. [29 ICdo 149/2017](#), uveřejněný pod číslem 50/2020 Sb. rozh. obč.

39. Lze připustit, že je-li dlužník osobou se zdravotním postižením, jehož povaha mu významně ztěžuje možnost seznamovat se s písemnostmi zveřejňovanými v insolvenčním rejstříku, může okamžik, k němuž se váže počátek běhu lhůty stanovené v § 226 odst. 1 insolvenčního zákona, tedy okamžik, kdy se „při náležité pečlivosti“ měl dozvědět o zahrnutí majetku, který navrhuje vyjmout z majetkové podstaty, do soupisu majetkové podstaty, výjimečně nastat (v návaznosti na povahu postižení a konkrétní okolnosti té které věci) i později než k okamžiku, kdy insolvenční soud zveřejnil soupis takového majetku v insolvenčním rejstříku. Stejně tak lze připustit, že je-li dlužník osobou se zdravotním postižením, jehož povaha mu významně ztěžuje písemnou komunikaci se soudem, bude lhůta „bez zbytečného odkladu“ posuzována (její délka zvažována) v návaznosti na toto dlužníkové omezení (tolerance co do délky této lhůty bude větší).

40. Ve výše shrnutém skutkovém rámci dané věci je pro posouzení počátku běhu předmětné lhůty u dlužnice určující, že v době, kdy by podle pravidelného chodu věcí začala tato lhůta běžet u dlužníka bez zdravotního omezení (25. 7. 2018, kdy insolvenční soud zveřejnil v insolvenčním rejstříku soupis majetkové podstaty zahrnující bytovou jednotku), již dlužnice byla v insolvenčním řízení zastoupena opatrovníci (B. H.), přičemž účelem ustanovení opatrovnice bylo právě zajistit, aby dlužnice neutrpěla újmu na svých právech v důsledku zdravotního postižení. Vzhledem k tomu, že opatrovníci dlužnice byla advokátka, tedy osoba nadaná odbornými znalostmi, které byla povinna využít ve

prospěch zastoupené osoby, neshledává Nejvyšší soud důvody, pro které by lhůta „bez zbytečného odkladu“ v dané věci měla začít běžet ve spojení s jinou (pozdější) skutečností, než s okamžikem zveřejnění soupisu majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku. Jestliže dlužnice uplatnila vynětí bytové jednotky ze soupisu majetkové podstaty vůči insolvenčnímu správci až 1. 4. 2019, nestalo se tak (poměřeno 25. 7. 2018) „bez zbytečného odkladu“ (srov. odstavec 37. výše). S přihlédnutím k tomu, že po celou dobu běhu této lhůty byla dlužnice kvalifikovaně zastoupena (nejprve opatrovnící, advokátkou B. H., posléze zástupcem na základě plné moci, advokátem K. J.), neshledal Nejvyšší soud ani důvod uvažovat v mezích pojmu „bez zbytečného odkladu“ o delší lhůtě než o lhůtě v řádu týdnů (srov. opět odstavec 37. výše). Dozajista není (v poměrech dané věci) lhůtou „bez zbytečného odkladu“ lhůta přesahující 8 měsíců.

41. Lze dodat, že ponechá-li se stranou okamžik zveřejnění soupisu majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku, pak vyvinutí „náležité pečlivosti“ dlužnicí ve vztahu k vědomosti o sepsaném majetku, bylo lze očekávat i k 17. 10. 2018, kdy insolvenční soud doručil zástupci dlužnice (K. J.) usnesení, jímž svolal schůzi věřitelů s programem zahrnujícím zkoumání hospodářské situace dlužnice, nebo k 22. 11. 2018, kdy se hospodářská situace dlužnice zkoumala (za účasti zástupce dlužnice K. J.) na předmětné schůzi. Ani s přihlédnutím k těmto datům pak návrh na vynětí bytové jednotky ze soupisu majetkové podstaty z 1. 4. 2019 nelze mít za včasný (učiněný ve lhůtě „bez zbytečného odkladu“).

42. Poukaz dovolatelky na ustanovení § 563 o. z. je v dotčených souvislostech nepřipadný; předmětné ustanovení danou materii neřeší a práva dlužnice garantovaná Úmluvou byla v rozhodném období chráněna (dokud se dlužnice nerozhodla řešit své zastoupení zástupcem na základě procesní plné moci) prostřednictvím zastoupení dlužnice advokáty na základě soudního rozhodnutí [nejprve ustanovením zástupce (K. J.), posléze ustanovením opatrovnice (B. H.)].

43. Dovolání tak ani potud není důvodné.

3) K důvodnosti návrhu na vynětí bytové jednotky.

44. Účelem institutu vynětí majetku z majetkové podstaty dle § 226 insolvenčního zákona je prověřit, zda do majetkové podstaty nebyl nesprávně zahrnut majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí (§ 207 insolvenčního zákona), nebo majetek, se kterým lze podle zvláštního právního předpisu naložit pouze způsobem, k němuž byl určen (§ 208 insolvenčního zákona). V [R 39/2017](#) Nejvyšší soud uzavřel, že postup podle § 226 insolvenčního zákona může dlužník, jehož úpadek se řeší oddlužením, využít též pro řešení otázky, zda majetek náležející do majetkové podstaty, k němuž by jinak získal zpět dispoziční oprávnění právní mocí usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, podléhá režimu ustanovení § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona. Argumentaci ve prospěch závěru, že jde o některý z těchto případů, dovolání neobsahuje. O případ rozebraný v [R 39/2017](#) nejde (úpadek dlužnice se neřeší oddlužením, nýbrž konkursem) a Nejvyššímu soudu nejsou známy žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné uzavřít, že bytovou jednotku nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí (srov. i [R 97/2013](#)), nebo že bytová jednotka je majetkem, se kterým lze podle zvláštního právního předpisu naložit pouze způsobem, k němuž byl určen.

45. Ani v těch případech, kdy insolvenční zákon předjímá ochranu dlužníkova obydlí před zpeněžením, se tak neděje mimo rámec řešení úpadku oddlužením ve formě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, a ochrana samotná je limitována hodnotou obydlí (srov. § 398 insolvenčního zákona i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sen. zn. [29 NSČR 42/2021](#)). Zákaz zpeněžení bytové jednotky, kterou dlužnice užívá jako své obydlí, v insolvenčním řízení, v němž je úpadek dlužnice řešen konkursem, se z Úmluvy nepodává (ochrana poskytovaná Úmluvou osobám se zdravotním postižením nespočívá v požadavku, aby taková osoba

své obydlí vlastnila). Jakkoli v dotčeném ohledu dovolání předbíhá sled událostí (rozhodnutím o návrhu na vynětí majetku z majetkové podstaty se řeší příslušnost určitého majetku k majetkové podstatě, nikoli okolnosti jeho zpeněžování), nejde v rovině připravenosti takový majetek zpeněžit ani o postup rozporný s dobrými mravy. Zpeněžením majetku náležejícího do majetkové podstaty je v insolvenčním řízení, v němž se dlužníkův úpadek řeší konkursem, naplňován účel insolvenčního zákona (k němu srov. podrobněji např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sen. zn. [29 ICdo 154/2020](#)) a důvod takový majetek nezpeněžit (zpeněžení odepřít pro rozpor s dobrými mravy) nezakládá pouhá skutečnost, že jde o obydlí (bytovou jednotku) dlužníka se zdravotním postižením. Může však jít o skutečnost, jež se případně projeví při rozhodování o míře použitelnosti pravidla formulovaného v § 285 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona.

46. Dovolání tak ani v tomto rozsahu není opodstatněné.

47. Jestliže Nejvyšší soud přes výše uvedené přikročil ke změně dovoláním napadeného usnesení, učinil tak vzhledem k tomu, že u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti též k vadám řízení, které mohou mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). V dané věci insolvenční soud, ač si byl vědom toho, že rozhoduje o návrhu na vynětí majetku z majetkové podstaty podle § 226 insolvenčního zákona, formuloval výrokovou část svého usnesení tím způsobem, že zamítá návrh dlužnice na „vyloučení“ bytové jednotky z majetkové podstaty. Odvolací soud tuto terminologickou nepřesnost (srov. odstavec 23. a násl. výše) výrokem svého usnesení nenapravil. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), u vědomí, že pro takový postup jsou splněny podmínky formulované v § 243d odst. 1 písm. b/ o. s. ř., tento nedostatek napravit tak, že napadené usnesení změnil v tom duchu, že se zamítá návrh dlužnice na „vynětí“ bytové jednotky z majetkové podstaty.